

VALENTIN GUȚU: „Rîde-un hîrb de-o oală spartă, rîde-o broască la o greblă sau o rață la o barieră“

Este autorul Dicționarului greșelilor de limbă (a, adică ale, altor autori). Redactor la Editura Cartier din Chișinău, membru al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova.

Reporter: Cultura în derivă și-n România, și-n Basarabia. Strigă limba română după ajutor?

Valentin Guțu: Aici, mai bine de o jumătate din populație – cea aflată „în derivă“, adică rătăcită identitar (deci și lingvistic!) –, strigă S.O.S. în stil rusesc: „Auuuuuu!“; în loc să strige așa cum e firesc: „Ajutoooooor!“! Parafrazat, proverbul *Cîte bordeie, atîtea obicei* ar suna – în cazul nostru – cam așa: *Cîte bordeie* (= familii), *atîtea condeie* (= feluri de a scrie), pe cînd pseudozicala *Cum vorbim, așa gîndim*, cu varianta *Cum gîndim, așa vorbim*, ar suna – vai! – a gol.

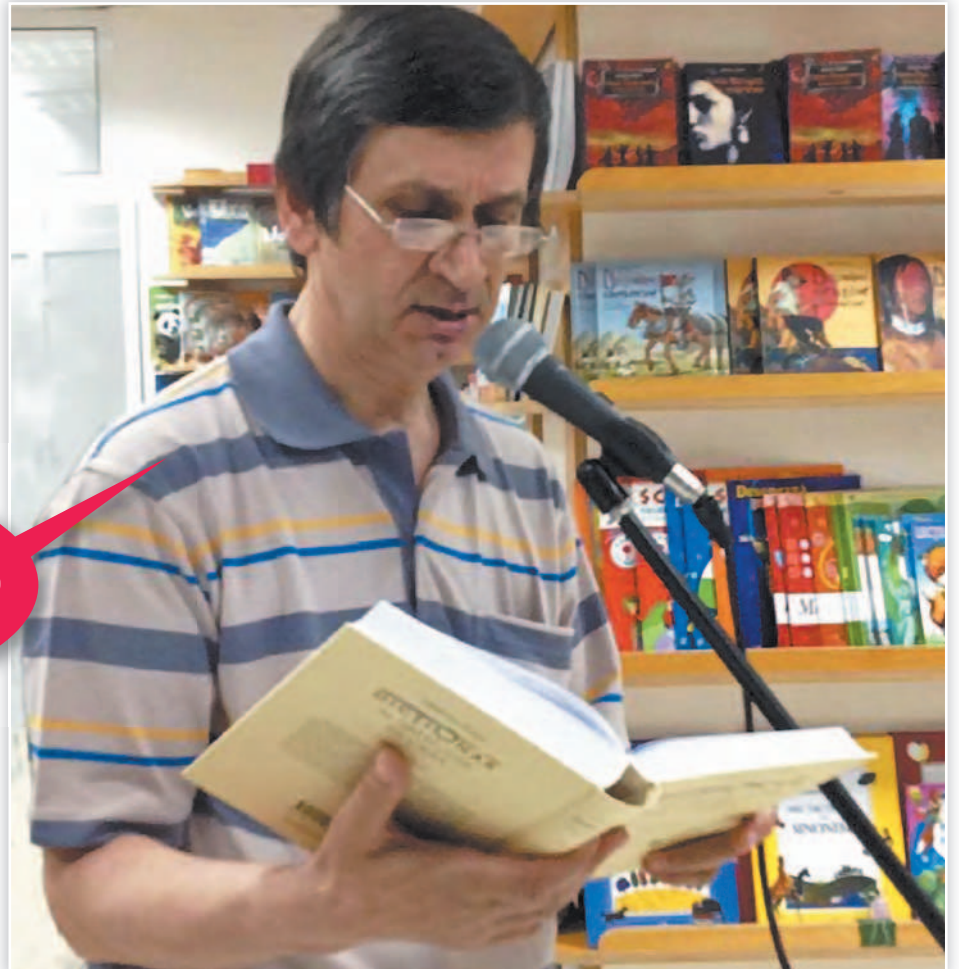
Rep.: Vorbim de greșeli de limbă. Dar norma nu este uzul, cultura majorității?

V.G.: Pentru unii (= minoritari) – da, pentru alții (= majoritari) – ba. În funcție de (la Chișinău se spune „în dependență de“) mediul nostru lingvistic. Nevoit să aleagă între corectitudine și... *greșală*, bietu' român („de pretutindeni“) preferă... *greșala!* De ce? Fiindcă este omește, reiterează el, ca uzul să se opună normei, care, ca să vezi, are și el... „regulele“ sale (nescrise): în Țară, acestea – acum! – *siunt* generate de cultismul/

snobismul lingvistic al unor veleitari sau de anglomania tinerilor, care vînează anglicisme „de lux“ sau americanisme, pentru a fi cel puțin *fresh*, dacă nu *cool*, prin romgleza lor; în Basarabia însă, *aistea* îs determinate de „ieterna leje a minimulu' iefort“, adică de comoditatea unui lexic ori stil arhaizant, plin de regionalisme și rusisme, sau chiar de ignoranță. Pardon, de ce „chiar“?...

Din păcate, există frecvente greșeli de limbă. De exemplu, la noi, în Basarabia, cea mai gravă greșeală este limba rusă.

Valentin Guțu constatînd cu amărăciune că, din moment ce prostii învață din greșelile lor și deșteptii din greșelile altora, nu mai are cine să-i cumpere Dicționarul greșelilor de limbă



ALINA PURCARU:

„A cere ajutor și a-l da sînt gesturi elementare, de igienă interumană“

Este posibil scrisul după ce-ai trecut prin apocalipsa unui copil? Multe răspunsuri de la scriitoare, în cartea Povești cu scriitoare și copii.

Reporter: Femeile cîștigă un copil. Ce pierd?

Alina Purcaru: M-aș feri să zic asta, femeile cîștigă un copil. În mod sigur nu aș vorbi despre o ființă umană ca despre un bun cîștigat. Dar da, dacă vorbim despre lumea dură, în variantă extrem competitivă, în care cineva pierde și altcineva cîștigă în fiecare secundă, femeile „pierd“ un pic mai mult, pentru că de cele mai multe ori „cîștigă“ din start mai puțin: bani, respect, timp, autonomie.

Rep.: Depresie, îți vine să omori copilul cînd plînge. Cum arată, de fapt, în ochii autorilor cărții, la ce folosește cartea sau cultura?

A.P.: Depresia e tabu, iar în România e cumplit să treci prin așa ceva pentru că, în general, dacă suferi, ți se va spune că tu ești de vină: nu te descurci, ești slabă, ești inadecvată, ești prea sensibilă. E un refren care se declanșează automat. Sigur că ea afectează și bărbații, și femeile, doar folosesc pluralul feminin pentru că, de regulă, acordăm totul la masculin. Așa stînd lucrurile, prin ochii *autoarelor* cărții, ea se vede pieziș, mai mereu. Tocmai pentru că într-o lume în care acordăm totul la masculin, inclusiv



Am venit aici, la Cazinoul din Constanța, ca să mizez totul pe o singură carte. Cartea mea, Povești cu scriitoare și copii. Dar m-a bătut un jucător din Franța, unu' Patrick Modiano, care a și luat potul cel mare de un milion de parai de la suedezi.

Alina Purcaru momind turiștii de pe Litoral cu strigătura „Nu dați banii pe prostii, scrieți cărți despre copii!“

identitatea unei femei, să recunoști că ești vulnerabilă te face să fii încă și mai puțin. Cartea folosește la multe: să te consolezi cu ea cînd ești praf, să te lămurești de ce ești praf, să pui întrebări, să schimbi, să-ți fie mai bine.

Rep.: Ceri ajutor. Poți singură?

A.P.: Să poți singură nu e ceva esențial pentru toată lumea. E esențial pentru cine jură pe cartea învingătoare cu orice preț, ea împotriva tuturor, dar mi se pare un pariu nociv, sinucigaș chiar. Și mai periculos mi se pare modelul ăsta, de *Superwoman* care trebuie să facă totul, mai puțin să ceară ajutor. Cred că ne-ar fi mai bine dacă ne-am baza mai mult unii pe alții și dacă am înțelege că a cere ajutor și a-l da sînt gesturi elementare, de igienă interumană. În plus, mi s-ar părea mișto ca, înainte să sărim cu sfaturi și cu păreri, să încercăm să formulăm întrebarea asta simplă: cu ce pot să te ajut? Mie asta mi se pare putere și curaj.



Eugen Istodor